

प्र ति ज्ञा प त्र

मी प्रीतिज्ञापुर्वक निवेदन करतो की, ही संतोधा प्रबन्धाका, " राष्ट्रिय स्वयंसेवक संघाच्या तत्त्वज्ञानातील राष्ट्र, राष्ट्रवाद, आणि राष्ट्रबांधणी : एक धीकित्सक अभ्यास " मी स्वतः संतोधात केली असून या पूर्वी ही कोणत्याही विद्यापीठ स्तरावर कोणतीही पदवी वा पदविका मिळविण्यासाठी सरदर करण्यात आलेली नाही.

ठिकाण : कोल्हापूर

तारीख : २८ जून १९९६

[गजानन बाळकृष्ण उद्दव]
संतोधाक

श ण नि र्देश

या शोध प्रबंधाकरी काम पूर्णत्वाला नेण्यास ज्यांनी सतत मार्गदर्शन व प्रेरणा दिली त्या सर्वांचे आभार मानणे मी माझे कर्तव्य समजतो. सर्वप्रथम माझ्या मार्गदर्शक व शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर येथील राज्यशास्त्र विभागाच्या अध्याप्यांच्या डॉ. स्नेहप्रभा नानिवडेकर यांनी मला जे अनमोल असे मार्गदर्शन केले त्याबद्दल मी त्यांचा आभारी आहे.

तसेच राज्यशास्त्र विभागातील विभागप्रमुख डॉ. लक्ष्मीनारायण, प्रा. डॉ. के. के. कावळेकर, प्रपाठक डॉ. अशोक चौताकर, अध्याप्यांच्या डॉ. सौ. राम व सौ. पाटील यांचेही बहुमोल मार्गदर्शन मला शोध प्रबंधाकरी बाबतीत मिळाले त्याबद्दल त्यांचे ही मी आभार मानतो.

त्याचबरोबर ही शोध प्रबंधाका पूर्ण करण्यासाठी शिवाजी विद्यापीठातील डॉ. बाळसाहेब खार्डेकर ग्रंथालयाची छापण मदत झाली. व सर्वात महत्वाचे म्हणजे जे या प्रबंधाकरी लागणारे अनेक ग्रंथ माझ्या मार्गदर्शक डॉ. नानिवडेकर यांनी वेळोवेळी उपलब्ध करून देऊन ही प्रबंधाका पूर्णत्वास नेण्यास मदत केली. व इतर ही स्थानिक तसेच स्वतःच्या ग्रंथसंग्रहातील ग्रंथ, पुस्तके, संदर्भ, मिळवून देण्यात त्यांचा वाटा सिंहाचा आहे.

या शोधा प्रबन्धाकेल्या कामी माझे मित्र श्री.सिकंदर मोगीन व श्री.गणेशचंद्र सूर्यवंशी यांनीही सहकार्य केले. व टंकलेखक श्री.अजय गाने यांनी ही टंकलेखन अत्यंत कमी कालावधीत करून दिल्याबद्दल त्यांचाही मी आभारी आहे. तसेच ज्यांनी प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्षरित्या या शोधाप्रबन्धाकेल्यासाठी सहकार्य केले त्यांचा ही मी आभारी आहे.

राजानन उध्दव

अ नु क्र म णि का

पृष्ठ क्रमांक

प्रकरण पहिले : प्रास्ताविक

१ ते १७

प्रकरण दुसरे : राष्ट्र, राष्ट्रवाद आणि राष्ट्रबांधणी

१८ ते २९

प्रकरण तिसरे : स्वातंत्र्यपरात राष्ट्र, राष्ट्रवाद व राष्ट्रबांधणी

३० ते १२२

प्रकरण चौथो : निष्कर्ष

१२३ ते १३२

संदर्भ सूची

१३३ ते १३९